Ч. 82. Львів, четвер дня 13. цьвітня (31. марця) 1911. Річник XV.

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“ виносить: **в Австриї:**

на цілий рік . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублів; з висилкою двічи в тижни 6 долярів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакциї ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

христяньско-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Руслановых псальмів М Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5 год. по полудни. — **Редакция, адміністрация** і експедиция „Руслана“ при **ул. Оссоліньских ч. 11. партер** (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламациї лише неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Відклик бувших руских послів до народу і виправдуванє.

(△) В останній части виборчого „маніфесту“ відкликують ся бувші посли рускі державної ради до народу, в котрого руки складають свої мандати, а хоч тут не виявлено бажаня, щоби нарід знов вибрав у с ї х т и х с а м и х, то бажанє се вийшло иншою дорогою, як ми вже се зазначили недавно.

В тім відклику запевняють они, що зі спокійним сумлїнєм і з чистими руками складають мандати, бо нї оден з них не придбав для себе особистої користи, але многі занедбали власні інтереси і власні родини, щоби сповнити чесно і совісно мандат народу.

На сю тему можна би багато сказати, але всякі наші замітки, хоч би як они були річеві і дійсними поперті доказами, виклику ють зараз напасти з боку „Діла“ і докори підкопуваня довіря у народу до послів і розбиваня народних сил. Тимчасом в тім самім „Ділї“, котре помістило такий патетичний відклик появила ся стаття одного таки посла (**В**) п. з. „Годї абсентуватись“, в котрій дописець дав вислів накипілому вже з давна у него обуреню, що деякі посли зовсїм занедбували свої обовязки і або сидїли підчас сесиї в краю, або в Абациї, або хоч були у Відни, то на засїданя палати або комісий не приходили, як се було виказано між иншими про останнє засїданє будж. комісиї.

Колиж тут про занедбуваня мова, то ми знов покличемо ся на висловлений погляд таки у самім „Ділї“ проф. д-ра Зобкова, котрий вказав на се, яка велика шкода для науки, для унїверситетскої молодежи, а тим самим і для ідеї здійсненя самостійного руского унїверситету виходить з пословання двох руских професорів д-ра Днїстряньского і д-ра Колесси.

Такий збиток можуть собі позволити Поки, коли на 101 професорів і доцентів вишлють до державної ради 4 або 5 професорів. І то бувало так, що польскі професори-посли бодай в часї парляментарних ферий (а таких бувало протягом 4 лїт тепер доволї богато задля відрочуваня державної ради) викладали свої предмети. Тимчасом наші посли-професори зовсїм лишили свої катедри, а з ними науку і молодїж. Чиж се не занедбанє не своїх власних родин, (бо з ними они жили у Відни) і своїх інтересів, але чогось більше, бо інтересів народних, інтересів науки і молодежи — а чи дїяльність їх в державній радї зрівноважила ті занедбаня на унїверситетї, про се нема двох думок. І тому оден з їх власних прихильників висловив ся, що професори повинні вернути на катедри і викладати та пильнувати науки.

Манїфест запевнює, що посли не йшли під лад нашим ворогам а навпаки поборювали все, всюди, безпощадно й безнастанно протестуючи проти розширеня польскої автономії в краю, а домагаючись автономії руского народу. Але зараз після того виправдує манїфест, що ті заходи н е з м і н и м и в к о р е н и п о л о ж е н я н а ш о г о н а р о д у і знов вину зсуває на мале число послів (20), на москвофілів і на передчасне розвязанє державної ради (а попередно і на „силу“ польского кола), хоч можна майже напевно сказати, що за тих два роки нїчого більше булоб не зробило ся.

Що „клюб Русинів“ не без вини власної, то вже нераз було виказано і сам клюб посередно навіть в манїфестї до того признає ся. Зазначивши, що в парляментї лише ті клюби мають значінє, що мають в е л и к е ч и с л о г о л о с і в, а сим зазначив клюб дорогу, якою до того значіня єму можна би було дійти, іменно дорогою союзів.

Ще на передвиборчих вічах деякі кандидати на послів, (між иншими проф Днїстряньский) заявляли, що будуть глядїти союза з т. зв. поступовими і вільнодумними сторонництвами, особливо нїмецкими. Справдї глядїли сего союза так само, як нераз і з социяльними демократами. Однак полїтика клюбу така була змінчива і непослїдовна, така скочна від крайно опозицийної а навіть обструкцийної до правительственно-опортунїстичної (на що нераз вказували радикали в „Гр. Голосї“ і ухвалювали до своїх послів на вічах візваня, щоби виступили з клюбу задля тої хиткости), що инші парляментарні сторонництва, приглянувши ся близше полїтицї „клюбу Русинів“, не мали охоти входити з ним в союз.

Ми вказували зараз у самих починах „народного парляменту“ на се, що користний союз був би для „клюбу Русинів“ з христ. сусп. сторонництвом, або з Слав. Союзом, поки ще др. Крамарж утворив з тим т. зв. Єдноту Славяньску і втягнув до него послів-москвофілів. Ми зазначували, як могли би рускі посли тим способом паралїжувати і контролювати заходи рускому народови неприхильні поль. кола, однак ми на се не вичитували в провіднім орґанї „Нар. Комітету“ розумних арґументів, хоч би й противних, лише пусте глузованє.

„Клюб Русинів“ не умів однак не тільки приєднати собі инших сторонництв парляментарних, щоби тим способом скріпити свою чисельну силу і здобути вплив на хід парляментарних справ і на полїтику, але не вспів навіть удержати посеред себе буков. руских послів, котрі все щиро відносили ся до своїх братів-Галичан і переняті щирою народною ідеєю. Ми вже вказали на головну причину — авантурниче поступованє радикального крила (Старухів, Бачиньских, Трильовских, Петрицких) котре було все колодою у ніг „клюбу Русинів“, компромітувало керманичів клюбу, відтручували від него инші сторонництва і підкопали повагу і вплив єго в держ. радї і в правительстві. Булоб отже з полїтичного і народного становища без міри користнїйше, щоби сї радикали були пішли своєю дорогою, як ухвалювали їх віча про виступленє з руского клюбу, як пішли окремо социялїсти Остапчук і Вітик, як виступили москвофільскі посли, а поважна частина „клюбу Русинів“ повинна була остати в звязи з буковиньско-рускими послами. Отже так зовсїм чистого сумлїня „клюб Русинів“ мимо запевненя не може мати, хиба приглушує єго голос, а так само що до чистих рук, то досить нагадати голосний процес б. посла Лагодиньского, котрий після того не повинен був оставати дальше в клюбі.

Коли отже б. „Клюб Русинів“, чи „Народний Комітет“ бажає осягнути справдешні придбаня для руского народу, а не виступати опісля знов з таким списом »хлополапским«, схарактеризованим так влучно в тижневнику „Gross Österreich“ яко „Irreführung schlimmster Sorte“, яко „potenzierter Volksbetrug“, коли бажає здобути собі справдешне поважанє посеред парляментарних сторонництв і здобути собі вплив яко полїтичний чинник в державі і краю, то повинен відвіяти полову від зерна, повинен подбати не о велику скількість але о добру якість послів в новім парляментї, а тодї і те невелике число зможе в комбінациї розумній з иншими сторонництвами принести хосен рускому народови.

Просимо відновити передплату.

Слово про Т. Шевченка

(виголошене на сьвяточнім засїданю петербурскої Академії Наук в память поета д. 10. н. ст. марця 1910., Гнатом Житецким).

(Конець).

В далекім Кос-Аралї, серед степових пісків, на берегах Аральского моря поет згадує про матїр, що гине за своїх дїтий („У нашім раї на землї“...), з саможертвою тратить „в сьвітї найкрасшеє добро своє — молодії лїта“... І одним з перших сердешних відзвуків творчости Кобзаря по повороті з засланя була поема „Неофіти“ (1857 р.) — страстне прославленє мучеництва за ідею, гимн всепокоряючій силї материньскої любви.

Скорбні думки про матери грішної землї уносили поета в инший віддалений сьвіт:

„Дивлю ся, (на матїр)
Дивую ся дивом, і печаль
Охватить душу; стало жаль
Менї її, і зажурю ся,
І перед нею помолю ся,
Мов перед образом сьвятим
Тієї Матери сьвятої,
Що в мир нам Бога принесла“.

І Шевченко прийшов до зображеня найсьвятїйшої і найвеличнїйшої з материй, яких бачив сьвіт, до первообразу тих, кого поет оплакав у мужичцї-наймичцї і в римскій патрициянцї. За 15 місяців до смерти Кобзар написав мистецку свою поему „Марія“. Та поема свого рода акафист Пр. Діви Мариї, переложений в поетичні образи і чарівні звуки щиро любячого і віруючого серця. В нїй найшли повний вислів у взаїмнім гармонїйнім складї найхарактеристичнїйші і найлїпші сторони ґенїя Шевченка. Поезия апокрифічних оповідань і духовних віршів у тонї пісень-псалмів з перших зараз слів захоплює читача:

„Все упованіє моє
На Тебе, мій пресьвітлий раю,
На милосердіє Твоє —
Все упованіє моє
На Тебе, Мати, возлагаю,
Сьвятая сило всїх сьвятих,
Пренепорочная, Благая!
Молю ся, плачу і ридаю:
Воззри, Пречистая, на їх,
Отих окрадених, слїпих
Невольників і подай їм силу
Твойого Мученика-Сина,
Щоб Хрест — кайдани донесли
До самого, самого краю!...
...Царице неба і землї!
Воньми їх стону і пошли
Благий кінець, о Всеблагая!
А я, незлобний, воспою,
Як процьвітуть убогі села,
Псалмом і тихим, і веселим
Сьвятую доленьку Твою.
А нинї — плач і скорб, і сльози
Душі убогої — убогий
Остатню лепту подаю“.

І се була не лепта тільки і не убогої душі: Шевченко утворив у поемі образець творчости недосяжної сили, артистичности, простоти і величности, закінчивши єго словами:

„І хвала,
І похвала Тобі, Маріє!
Мужі воспрянули сьвятії,
По всьому сьвіту розійшлись,
І іменем Твойого Сина,
Твоєї скорбної дитини
Любов і правду рознесли
По всьому сьвіту...“

Сї релїґійні відносини до материньства, оден тільки сей апотеоз страждущої і любячої Матери може показати, на скілько правдиве запевнюванє про нерозривну звязь поетичних образів і форми Шевченкової творчости з українською народною словесностю. В побитових місцях, у народно книжних віршах, в українських думах — всюди се звеличуванє матери в подібних образах і в схожих формах старинної піснетворчости. В народних зображенях мати є символом всепрощаючої любови і безконечної саможертви. Она є сама правда, так само вічно страждуща, як і та сьвята Правда, що була прибита на Хрест, — і тому правда в народній українській творчости називає ся „матерю рідною“, а мати своєю дорогою, — „правдою вірною“ —

„А нема цьвіту найповнїйшого над тую [маківочку.
Та немаж роду рідніїшого над тую [матїночку“.

Звідсїля материньска молитва, — як говорить ся в думах: і зо дна моря душу спасає, од гріхів іскупляє, перед Праведним Судиєю поставляє“...

* * *

Шевченко в однім віршу, коли з найбільше натхненим словом звертав ся до своєї музи, недармо писав так:

„Моя порадонька сьвятая,
Моя ти доле молодая,
Не покидай мене! В ночі
І в день, і в вечері, і рано
Вітай зо мною і учи,
Учи неложними устами
Сказати правду! Поможи
Молитву дїяти до краю:
А як умру, моя сьвятая
Моя ти, мамо, — положи
Свого ти сина в домовину
І хоч єдину сльозину
В очах безсмертних покажи“.

Але не тільки звертав ся Кобзар з любовним, великим, найкрасшим словом „мати“ до музи.

Се слово ненастанно супроводило єго, коли він співав про свою родину, згадував свою покинуту Україну. Перед уявою українського співця цїле житє стояла глибоко любима ним родина, до котрої поет звертав ся з нїжними словами і трогаючими епітетами: „сердешна небога“, „безталанна вдова“, „полатана, заплакана мати“ і з журбою задавав питаня: „сьвіте тихий, краю милий, моя Україно, хто тебе не мучив?“ І взивав до свого рідного краю:

„Воскресни, мамо! І верни ся
В сьвітлицю-хату, опочий!
Бо ти аж надто вже втомилась,
Гріхи синовні несучи“...

Багато лежало і лежить на Українї синовних тяжких гріхів. Але найбільшим гріхом був і для народа і для поета гріх проти братів своїх »трудящих«, замучених, понижених — гріх насильства і неволї, коли люди »кайданами міняють ся, правдою торгують«, коли:

Заява на відповідь „Ниви“.

Дуже припали мені до вподоби слова „Ниви“ ч. 4. ст. 123., котрими накликує, щоби всякі спори ізза непорозумінь, які могуть зайти і часто заходять межи християньскими часописями в случаях, коли не ходить о „necessaria“, о справи прінціпіяльної натури, були ведені способом чесним і згідним з засадами християньскої морали“. (Нива ч. 4. стор. 123.).

Повисші слова я порозумів так, що розправа на тему таких непорозумінь має бути ведена:

1) спокійно,

2) у формі, як найбільше холодної розваги,

3) без примішки пристрасти, але

4) з як найбільшою предметовостию,

5) не у цїли, щоби тому, хто заступає противний погляд заподіяти прикрість і допечи, єго понизити, понад него вивисшитись, але і то лише в інтересї правди. Задля того повинна бути з розправи виключена:

1) всяка привата і личні амбіциї,

2) усякі софістичні виводи,

3) саркастичні дотинки, інсинуациї і напасти на адресу того, що заступає противний погляд. Єго особа має бути полишена цїлковито на боцї, не належить входити в єго душу, в єго інтенциї, бажаня, знанє і волю, не вільно дивитись на него, як на свого личного ворога, бо таким у дїйсности не є, але насупроти відноситись до него з як найбільшою пошаною і любовію.

Такої холодности, щирости, предметовости, пошани і любови, які у веденю розправи поручає католицка мораль, не знають лїбералі і вороги кат. сьвітогляду; у поборюваню своїх противників придержують ся они знаної засади: „calumniare audacter“ і тому накидують ся безпощадно на тих, що заступають противний погляд, підсувають їм безнастанно брак знаня і злу волю, обкидують болотом „киринї — вспятности, заскурозлости, облуди і т. п.“ пустять кілька пустих а софістериєю закрашених і шумних фраз і неумісних саркастичних дотинків на адресу противника і ликують, що єго побідили.

Коли приглянемо ся нашим відносинам, бачимо безлїч спорів і розправ, котрі не доводять нїколи до бажаного успіху, проясненя справи і обопільного порозуміня а причина сему на мій погляд усе одна і та сама, що у веденю розправ рідко коли а радше таки нїколи і нїхто у нас не придержуєсь способу вказаного католицкою моралию — у нас усї розправи ведуть ся способом лїбералів і наслїдки того лихі, многі попросту боять ся брати участь у розправі— мають нераз влучні гадки і погляди, котріб много хісна у неодній справі принесли — але лякають ся з ними виступити прилюдно, щоби не наразитись на сьміх, бож і справдї кліка, яка безправно загарбала у свої руки веденє публичної опінїї, уоружена після рецепти лїбералів в лож, терор і клевету, відказує совісти, чести, доброї волї і всякої чесности кождому, хто би важив ся виступити з поглядом відмінним від того, який тота кліка представляє, а наслїдком того є спиненє всякого поступу, темнота і щораз більший занепад на кождім полю.

Тому то я з правдивим одушевленєм і радостю повитав голос „Ниви“, що силує ся спровадити розправу на дорогу католицку, а що як раз вивязав ся спір »на тему касина« а я тою справою живо інтересував ся і занимав ся для уладнаня і успокоєня своєї власної совісти рішив ся взяти участь в розправі з постановою придержуватись у веденю тоїж способу, який вказує кат. мораль а до якого накликувала „Нива“. У тій цїли написав я статю „Чи справдї уцекінєри“ і вислав до редакциї „Руслана“, котрий висловив у тій справі погляд, згідний з моїм а противний тому, який заступає „Нива“. Личного інтересу у писаню тої статї я не мав, бо погляди висказані у тій справі „Русланом“ передше у ч. 33. і дальших не були мої, а проте і не потребував я їх пристрасно і аж з легковаженєм церковного права боронити.

Статю ту старав ся я написати холодно, предметово, без підсовуваня і напастий на адресу автора, заступаючого противний погляд — щиро і просто без цїхи високого доктрінерства та софістичних виводів і фраз, при тім не мав я цїлковито підсовуваних менї високих змагань бути чиїмсь ментором, анї бажань, щоби уважано мої слова яко „конечну доктринальну інтерпретацию тексту папскої конституциї“, я написав єї так, як менї слабий розум і совість диктувала, у цїли, щоби розвинути розправу на тему будь щобудь важну і причинитись, хоч у части до проясненя замотаної справи.

У відповідь на свою статю, котра, як се признає сама „Нива“ ч. 7., ст. 213., „робить вражінє розважаного голосу“, сподївав ся я рівнож розважної, холодної, щирої, безпристрастної відповіди на усї в статї порушені справи а передовсїм на питанє, о котре головно ходило „чи справдї уцекінєри?“ ті сьвященики, котрі виступають із касинового товариства з причини, що оно знехтувало їх жаданє в справі усуненя Церквою заборонених часописий? без усяких докорів та напастий на мою особу.

Тимчасом 7. число „Ниви“ в статї „На біжучу тему“ принесло цїлковито що иншого. Замість спокійної і холодної розваги — горяче унесенє повне саркастичних дотинків; замість щирости і простоти — доктрінерско-менторский тон, повний софістичних виводів і фраз; замість спокійної щирої відповіди на усї порушені справи, а головно на найголовнїйше питанє — пристрастне софістичне збиванє лише одної і то як раз найменше важної а цїлковите поминенє головного питаня, чи справдї уцікінєри? замість предметовости і любови, докори та напасти на мою особу, обсипуючи закидами, які кождого кат. сьвященика до краю обиджають і понижають.

З того слїдно, що розправа цїлковито не йде тою дорогою, до якої „Нива“ покликувала, що у нїй головну ролю відограє пристрасть а що єї примішка у розправі не веде до цїли, т. є до проясненя справи, розвязаня спору, та порозуміня, проте уважаю відповідним на відповідь „Ниви“ не відповідати, а тілько зложити заяву супроти обиджаючих мене закидів.

(Дальше буде).

З виборчого руху.

На вчерашних нарадах новокурсного русофільского „Народнаго Совѣта“ поставлено отсих кандидатів:

1) на округ 58 (Новий Санч-Грибів і т. д.) о. Г. Гнатишака пароха Криницї;

2) на округ 51 (Сянік-Риманів ітд.) Володимира Куриловича, сов. суду у Львові (заст. о. Роман Чайківский, парох Тарнавки горіш.).

3) на округ 53 (Самбір-Судки і т.д.) Івана Кульчицкого із Самбора (заст. Степ. Пелехатий із Рейтарович);

4) На округ 55 (Войнилів-Надвірна і т. д. Он. Ґеців, сусп. ґімн. проф.);

5) на округ 56 (Печенїжин-Коломия ітд,) Антона Ґуллу, судию з Косова;

6) на округ 54 (Балигород-Лютовиска і т. д.) Ігн. Гошовского, судию в Дрогобичи (заступник Теодозий Ґісовский, судия в Борини);

7) на окр. 57 (Мединичі-Стрий і т. д.) д-ра Вол. Дудикевича, адв. в Коломиї;

8) на окр. 62 (Рава руска - Угнів і т. д.) Сем. Лабенского, публ. зі Львова;

9) на окр. 63 (Золочів-Буск і т. д.) д-ра Маркова б. п. (заст. Г. Мулькевич, міщанин в Камінцї струм.);

10) на окр. 64 (Львів-Винники і т. д.) Вячеслава Яворского, адв. канд. зі Львова, (заст. Іван Русин з Гогодка);

11) на окр. 65 (Сокаль-Радехів і т. д.) д-ра Д. Маркова, б. посла до парляменту;

12) на окр. 66 (Бережани-Рогатин і т. д.) о. К. Сеника пароха в Бережн. кор.);

13) на окр. 68 (Козова-Тернопіль і т. д) Н. Підгайного із Березовицї к. Острова;

14) на окр. 69 (Теребовля-Микулинцї ітд.) Мих. Іванусу, судию в Чорткові (заст. Он. Чорний із Янова к. Тереб.);

15) на окр. 70 (Скалат-Підволочиска ітд.) Т. Ґісовского, судию в Боринї.

П. Марков стає в двох округах а скомпромітований др. Дудикевич проти д-ра Олесницкого в Стрийщинї; в їх товаристві мусить находили ся, само собою зрозуміле, також п. Ґеців, суспендований ґімназияльний професор, який тепер їздить по „Kurbad-ах“. Чесна трійця! Бракує ще хиба славнозвісного громили Марущака, котрий професорує тепер на аґітаторскім курсї, який устроїли русофіли у Львові, а в якім бере участь коло 30 „юношів“, о всїляких житєвих кондуїтах.

Неімовірну вість приносить вчерашне „Дїло“ із русофільских зборів. Учасники сих зборів рішили заложити релїґійне товариство для попираня унїї (?) і мають вислати до Ексц. Митрополита депутацию з чолобитнею. Думаємо, що се глупенький жарт якогось »сьмішного« індивідуа, бо русофіли, особливе новокурсники, давно вже перестали називати себе католиками і власне цїлу свою роботу звернули на поборюванє католицкого духа в нашім народї, як се бачимо на Лемківщинї і з голосів русофільскої преси, звернених проти Преосьв. Епископа Хомишина. Стоїть се впрочім в суперечности із настроєм зборів, на яких з великою трудностию, проти опору молодих русофілят поставлено кандидатуру о. К. Сеника.

В национально-демократичнім таборі настало під сю хвилю справдїшне „помішанє язиків“. В касах „Народного Комітету“ пустки, грошевитих кандидатів дуже мало а й ті, що є і від яких можна би деяку корону витягнути, не мають симпатиї у народа, отже тим самим нема найменших виглядів на їх вибір. До Львова доходять із провінциї глухі і голосні вістки, що виринає там цїла хмара кандидатів і то навіть проти так популярних між селянами людий, як Старух. В Коломийщинї є вже щось 10 кандидатів; те саме в Станїславівщинї, Цїшанівщинї ітд. Справдїшне „столпотвореніє“! На Дрогобиччину висунули национальні демократи кандидатуру д-ра Яр. Олесницкого, але, як зачуваємо, проти него стає хлоп — национал демократ.

Поляки розглядають ще справу компромісів і досліджують весь терен, на якім ставати муть до боротьби.

Полїтичний огляд.

Австро-Угорщина.

Переговори між обома мінїстрами-предсїдниками в справі військового закона не довели до порозуміня і певного вислїду, а мають відтак дальше відбувати ся після сьвят. Спершу був ґр. Куен певний, що єму поведе ся осягнути користні успіхи для мадярскої мови в карнім поступованю військовім, однак цїсар перед виїздом до Вальзе на сьвята не бажав рішати поквапно так далекосяглої справи. Тимто угорскі мінїстри вернули до Пешту з пустими руками, а в угорских кругах викликало се велике невдоволенє, що становище угорского правительства ослабило ся. Опозицийні дневники нападають на ґр. Куена а деякі знов взивають прямо опозицию, щоби розворушила цїлий край і не допустила до такої зради народної справи.

Заграниця.

Повстанцї в Альбанії осягнули знов дальші успіхи. Здобули они о 2 кільометри від Скутари положений Куплик, а наслїдком того положенє турецкого війска погіршило ся вельми, бо опинило ся оно між двома віддїлами повстаньчих війск. Повстанцї окружили Тузі і нанесли великі втрати турецкому війску.

Повстанцї, звані малїсорами, то значить гірняками, заселюють гірску країну на північ від Дрину, визначають ся незвичайною хоробростю і дорожать независимостию, яку мали доси, бо хоч турецкі залоги були в касарнях і фортах, то власть їх не сягала у глубину гір.

Тимто хочби турецке війско розбило повстанців і виперло їх в гори, то там не досягне їх турецка влада і не удержить ся тривко в гірских провалах і зворах. З ними лучать ся инші сусїдні племена проти турецкої влади н. пр. Мірдити і находять також союзників в Ґусінє. Таке саме ворохобне населенє находить ся в Іпеку. Назначуваний турецким правительством кождочасний ґубернатор для Іпеку, обіймаючи урядованє, зустрічав ся все з вистрілами так, що волїв оставати в безпечнїйшім Ускоплю. Гірскі племена часто замикали переїзд на мостах на Дринї, на дорозї з Скутари до Призрену і тим способом спиняли всяку комунїкацию. З сего видно, що ще довго треба ждати на втихомиренє сих гірских околиць наслїдком вродженої свободолюбивости тих гірских племен.

Гуртовий процес руских академиків.

На початку нинїшної розправи предсїдник подав до відома, що трибунал рішив допустити сьвідків: Ґоліяса, Верещиньского та Марцїнкевича.

Потім приступлено до переслуханя Володимира Гаєцкого, рахункового практиканта в намісництві.

Сьвідок зізнає згідно з внесенєм прокуратора незаприсяжений.

Дня 1. липця прийшов на унїверситет прислухувати ся судейским іспитам. Якийсь час побув в іспитовій салї а потому вийшов на I. поверх. Ту побув хвилю на вічу, а коли упав оклик: „Поляки будують барикаду“ пішов на ріг обох коридорів і ту побачив в глубинї головного коридора барикаду. Наляканий утїк в другу сторону коридора коло богословского деканату. Сьвідок був незвичайно зденервований і не може собі здати справу з сего, що діяло ся, чув лише крик та стрілянину. Коли вийшла полїция, сьвідок пішов ще на II. поверх, де побачив кількох польских академиків. Зійшовши на долину замітив, що обж. Охримович ходив неарешто-

---

„Кругом неправда і неволя,
Народ замучений мовчить“.

Кайдани свої — сей тяжкий гріх — передали синам батьки, а сини: „не хотять розбити тьму неволї і всує Господа глаголи, і всує плачеть ся земля“. Для Кобзаря здавало ся страшним умирати в неволї:

„А ще гірше — спати, спати,
І спати на волї...“

Але батьки передали дїтям не тілько свою неволю: они передали їм і „свою славу“. І в плачі невольників („Гамалїя“) Шевченко висловив сей сором, що переймає козацькі души на згадку про неволю. „О милий Боже України!“ співають невольники:

„Не дай пропасти на чужинї,
В неволї вольним козакам!
І сором тут і сором там —
Вставать з чужої домовини,
На суд Твій праведний прийти,
В зелїзї руки принести
І перед всїми у кайданах
Стать козакови“...

А в далекій глибинї душі Кобзаря, там, де дума єго »тихо-тихесенько плаче у самому серцї — а може й Бог не бачить“, все, за весь недовгий вік поета не покидала єго надїя на се, що „сонце йде і за собою день веде“, що єго рідний край прокине ся »і розвіє тьму неволї, сьвіт правди засьвітить і помолять ся на волї невольничі дїти“.

Тодї то сповнить ся радісний сон поета-псалмопівця:

„Оживуть степи, озера,
І не верстозії
А вольнії, широкії
Скрізь шляхи сьвятії
Простелять ся;
А раби тими шляхами
Без гвалту і крику
Позіходять ся до купи
Раді та веселі
І пустиню опанують
Веселії села“.

А поки що, а до того сьвятого часу — як жити, в чім найти обновляючу душу радість, чим облегчити невимовну тугу невідрадної теперішности?

І Шевченко не лишає нас без примиряючого, всепрощаючого слова. В своїх віршах-молитвах поет звертає ся до Бога і дає нам сердешний, ободряючий заповіт:

„Злоначинаючих спини
У пута кутії не куй,
В склепі глибоко не мудруй!
Робочим головам, рукам
На сїй окраденій землї
Свою Ти силу низпошли!
А добро заждущим рукам
І покажи і поможи
Сьвятую волю низпошли!
А чистих серцем? Коло їх
Постав Ти ангели свої
І чистоту їх соблюди!
А всїм нам вкупі на землї
Єдиномислїє подай,
І братолюбіє пошли!...“

Переложив *Ол. Б.*

ваний. Арештовано єго доперва пізнійше на інтервенцию кількох Поляків, які сказали, що Охримович стріляв. По подіях крутив ся до 4. год. по коридори, а потому єго переслухано.

Другий сьвідок се Ґоліяс Мариян, студ. фільос.

Сьвідок говорив з Крижановским багато в політичних справах, а також і про боївку, але сеї розмови, в якій мав би сказати, що Поляки мали револьвери, не пригадує собі. Подібні слова виключає в своїй розмові.

День перед зізнанями бесідував з сьвідком Крижановским і сказав єму, що сеї розмови не буде витягати, бо се була розмова приватна, та на се дав слово чести.

Обор. др. Евин жадає, щоби в протоколі була дословна відповідь сьвідка: „przeczyć mu nie chciałem, bo uważałem to za obojętne“.

Потім покликано сьвідка Верещиньского Якова, студ. фільос.

Зізнає заприсяжений.

Крижановского знає. Тамтого року зійшов ся з Крижановским і жартом запитав: „będą awantury, czy nie?“ На се Крижановский спустив лише голову і нічо не сказав. Сьвідок виключає, немов би сказав що небудь про револьвери. Того року приїхав Крижановский, та говорив з сьвідком. Крижановский запитав єго, чи пригадує собі про розмову, яку вели межи собою. Сьвідок сказав, що памятає. Дальше сказав Крижановский, що він хоче поставити сьвідка на доказ проти твердженя прокуратора, що Поляки не мали оружа. Тоді сьвідок заявив, що єму було би незвичайно прикро, єсли би Крижановский підніс сю справу. На се Крижановский дав єму слово, що не буде сеї справи витягати.

По перерві зізнавав слуга медичного заведеня Петро Фриц, заприсяжений.

На університет прийшов на приказ дир. Йордана. Рано дістав приказ стояти коло ректорату. Підчас віча квестор казав єму покликати возьного Флюду. Пішов, а коли вертав, вже на головнім коридори стояла барикада. Сьвідок не пішов вже дальше а лишив ся на коридори межи студентами — Русинами. Бачив ту, як надійшли вічевики, як почала ся борба і видів, як оден висший ростом чоловік стріляв в напрямі барикади. Руку держав зовсім поземо. Були се вже дальші стріли, бо передтим вже також стріляно, однак не знає, звідки. Дальше описує одяг стріляючого. Сего стріляючого стрінув пізнійше на коридори і ту розповів польским академикам і ком. Таверови, який зараз сего пана арештував. Як пізнійше сьвідок довідав ся був се обж. Охримович. Зі сторони Поляків стрілів не бачив.

В слідстві пізнавав ще другого, який мав стріляти. Сьвідок сей бачив також чоловіка, який утікав з вікна III. салі. Сьвідок дістав палицею по плечах в хвилї, коли Русини війшли в головний коридор. Безпосередно передтим дістав поліном від сторони Поляків. Сьвідок пізнає обж. Решетила і Охримовича.

Сьвідка випитували потім оборонці і обжаловані та виказували єму суперечности в нинїшних зізнанях і ріжницю їх із зізнанями в слідстві.

О $2^1/_2$ год. відложено розправу до завтра. В пятницю буде останний день розправи перед сьвятами а продовженє розправи буде аж по руских сьвятах.

НОВИНКИ.

— **Календар**. В четвер: руско-кат.: Іпатия; римо-кат.: Великий четвер. — В пятницю: руско-кат.: Мариї; римо-кат.: Велика пятниця.

— **Загальні збори Р. Т. Педаґоґічного** відбували ся нинї перед полуднем в шкільній салї „Народного Дому“. Предсїдником зборів вибрано проф. Білецкого. По відчитаню протоколу нарад з останних зборів забрав голос проф. Крушельницкий з Перемишля і поставив внесенє на відложенє зборів, щоби дати час провірній комісиї до викінченя свого урядованя. По поясненю справи одним з видїлових, приступлено до голосованя і внесенє про відложенє зборів упало.

Дальше відчитано касовий звіт Товариства. По відчитаню сего звіту, принято по короткій дискусиї формальне внесенє, щоби вибрати комісию-матку що до вибору нового видїлу.

Членами комісиї-матки вибрано п. Білецку, о. Лежогубского, І. Буцманюка, о. Білиньского і п. Димидчука. Приступлено потім до дискусиї над касовим звітом і над звітом з діяльности Видїлу.

Піднесено много запитів що до господарки бурси і що до довгів. Дискусия тривала до ить довго і видїлові пояснювали всякі неясности а вкінци о. Лежогубский зазначив, що Товариство в останних часах дуже розвинуло ся так, що треба було нової реорґанїзациї до веденя своїх справ, а члени Видїлу працюють справдї з посьвятою дуже много над товариством. Тїло отже Товариства, як зазначив бесїдник, дуже побільшило ся так, що треба нової сорочки. І повинні всї тїшити ся, що доходи Товариства рік-річно збільшають ся і воно чим раз більше розвиває ся. По сїй бесїдї комісия-матки пішла на нараду щоби предложити кандидатів до нового видїлу. О год. $12^1/_2$ збори відбувають ся дальше.

— **Вистава в память М. Костомарова.** Дня 28. марця відкриє ся у Воронежу виставу заходом вороніжскої ученої архівної комісиї, при участи Академії Наук і потомків і звісного українського історика. Засїданє архівної комісиї буде посьвячене памяти Костомарова; на час відкритя вистави зїдуть ся сюди кобзарі-бандуристи і лїрники, запрошені сюди в цїли уладженя етноґрафічного концерту. Досї зібрано около 600 чисел, що відносять ся до житя і діяльности Костомарова. Згодили ся прислати до розпорядимости аранжерів вистави материял: академія наук, петербурский, київский і харківский університети, музеї ріжних міст, редакциї місячників і поодинокі люди, як Д. Іловайский, В. Семевский, Н. Петров, В. Науменко і ин.

— **Т. Шевченко і Мельников-Печерский.** Нижнегородска учена архівна комісия випустила недавно девятий том своїх „Дѣйствій“ (назва вигадана першим її предсїдником А. С. Гацїским), присьвячений памяти відомого російского письменника П. І. Мельникова (Андрея Печерского), що був родом з Нижного Новгороду. В сїй книзї уміщено й спомини Мельникова (сина) про деяких письменників та учених.

Підчас пробуваня Т. Шевченка в Нижному Новгородї довело ся нашому поетови стрітити ся в однїй родинї з П. Мельниковом. Останний в своїй палкій розмові торкнув ся української історії. Довго говорив Мельников і нїхто єго не спиняв. Коли се ненароком зиркнув він на Шевченка і раптом нїяково замовк. „Тарасъ Григорьевичъ — каже автор споминів — зло сверкалъ глазами, ноздри его надулись, онъ тяжело дышалъ. Произошло невольное замѣшательство.

— Что же ты, Мельниковъ, замолчалъ? — вдругъ нервнымъ голосомъ выкрикнулъ Шевченко — навалилъ два короба, вали третій“.

Шевченко зірвав ся з місця і з плачем вибіг з хати. („Рада“)

— **З Кракова** пишуть нам: Дня 5. с. м. почав ся на університетї в Кракові доповняючий курс для учителїв шкіл середних, який продовжав ся до 12. с. м. На сей курс зїхало ся около 150 професорів галицких ґімназий і шкіл реальних по більшій части польскої народности, бо з Русинів явило ся разом із місцевим ледви чотирох. А шкода! Бо курс, якого урядженєм заняла ся дуже ревно Рада шкільна краєва під проводом радника Двора Дворского та колеґія професорів краківского університету із д-ром Штернбахом на чолї визначав ся не лиш добором тем, але й осіб прелеґентів. Прелекциї учених тої міри, як др. Павлїцкий о значіню Атен для людства, д-ра Сїнка про гомерівске питанє в сьвітлї найновійших дослїдів або д-ра Мйодоньского про перехід латиньскої мови в бесїди романьских народів були правдивим духовим бенкетом для слухачів не згадуючи вже про виклади на новочасні теми, як д-ра Крайценаха про Ґете, д-ра Ґрабовского про Міцкевича або річ так актуальну, як проблєми із шкільної гіґієни д-ра Ніча. Учасники курсу мали ще й нагоду звидїти цїнні старинности на колишнїм королївскім замку Вавелю, польский народний музей та музей Чарторийских, де находять ся річи великої ваги не лиш для польского народа, але й руского. Така пр. Каплиця Ягайлонів з написями в рускій мові і образами у візантийскім стилю, або річи, що відносять ся до історії руского народа в музею Чарторийских, стоять того, щоби заняли ся ними також історики з наших ґімназий руских. *В. Д.*

— **Листовні картинки Мануйлівскої „Просьвіти“.** Товариство „Просьвіта“ в селї Мануйлівцї, катеринославскої ґуб., випустило серцию листовних картинок: 1) Будинок „Просьвіти“ 2) Саля „Просьвіти“, 3) Гурток просьвітян, 4) портрет Т. Шевченка, мальований катеринославским артистом, небіжчиком В. Корнїєнком, 5) Ілюстрация тогож художника до відомої думи „Про трох братів Азовских“. Виданє цїкаве, до тогож і дуже дешеве — по 3 коп. за кожду картку.

— **Одержуємо** отсе спростованє: На основі § 19. прасов. закона прошу о спростованє вісти поданої в 79. ч. Вашої часописи з дня 9. цьвітня с. р., п. з. „Згідно з пропозициями поодиноких повітових орґанїзаций“ в якій сказано, неначеб я не мав повновласти пропонувати д-ра К. Левицкого на кандидата з Рогатинщини. На се заявляю, що я мав виразне припорученє поставити кандидатуру д-ра К. Левицкого від о. Городецкого, орґанїзатора Рогатинщини, котрий при кінци нарад зі зглядів особистих мусїв відїхати домів. — Остаю з правдивим поважанєм *о. Омелян Ваньо.*

Містимо се архікомічне спростованє, хоть знаємо, що наші вістки були вірні. Конець спростованя сам за себе богато говорить.

Оповістки.

— **Оголошує ся конкурс** на дві посади дяків при церкві катедральній в Станїславові, а то до дня 30. цьвітня 1911. — Близші інформациї що до обовязків і удержаня, удїлить дня 1. мая с. р. уряд парохіяльний катедр. ул. Липова ч. 14, до котрого також поданя заосмотрені в дотичні сьвідоцтва вносити належить. — *О. Гордієвский*, катедр. парох. (2—3

— **З Відня**. Порядок Богослужень в часї страстного і сьвітлого тижня в церкві св. ВМ. Варвари у Віднї. Дня 16 н. ст. цьвітня, цьвітна недїля: о 7. год. рано читана служба Божа, о 8. год. утреня, о $^1/_2$11 год. співава служба Божа в C-dur, муз. Бортняньского, о 12. осьвяченє вітей, о 4. год. вечірня з послїдною проповідию страстною, суплїкация і панахида. Дня 17., 18. і 19. цьвітня, вел. Понедїлок, Второк і Середа: о 9. годинї рано служба Божа преждеосвященна. — Дня 20. вел. Четвер: о 9. год. вечірня із службою Божою св. Василия Вел., о 6. год. Спасительні Страсти. — Дня 21. вел. Пятниця: о 10. год. Часи царскі і обідниця, о $^1/_2$12. год. вечірня з положенєм Плащеницї, о 6. год. утреня вел. Суботи, при котрій відспіває мішаний хор під діріґентурою п. Прокоповича 7 стратних псальмів, муз. Бортняньского. — Дня 22. вел. Субота: о 9. год. вечірня з службою Божою св. Василия Вел., о 3. год. Надгробне зі знесенєм Плащаницї, о 7. год. утреня воскресна, співає хор мішаний. — Дня 23. сьвітла Недїля Паски: о 8 год. читана служба Божа, відправить Впр. архіпресвітер і мітрат о. Фациєвич, співає мішаний хор в As- і Es-dur, муз. Вербицкого, о 4. год. вечірня з проповідию. — Дня 24. сьвітл. Понедїлок: о год. читана служба Божа, о $^1/_2$11 служба Божа співана, о 4. год. вечірня. — Дня 25. сьвітл. Второк: о 8. год. утреня, о 10 год. служба Божа співана, о 4. годинї вечірня.

— **Перенесеня.** Мінїстер судівництва переніс нотарів: Йос. Гейду з Дрогобича до Перемишля, Стан. Токарского з Глинян до Дрогобича, Ів. Вєрюрского з Бурштина до Бродів.

— **З зелїзниць.** Дня 13 цьвітця 1911 о год. 9. відбуде ся в маґазинах товарових стациї Львів-Підзамче публична лїцитация невідобраних товарів як сїрники, кава, меблї, скіри, бочка ґіпсу, сукна, скла і т. п.

Посмертні ✝ оповістки.

— **Михайло Корнелля,** інжінєр кр. видїлу, помер дня 11. с. м. у Львові, осиротивши жену і кількоро дрібних дїтий. В. є. п.!

Телеґрами

з дня 12. цьвітня.

Будапешт (ТКБ). До угор. Кор. Бюра доносять з Відня, що президента мінїстрів Куен-Гедерварого приняв вчера цїсар о год. 1. по полудни на приватнім послуханю, яке тривало три чверти години. Ґр. Куен здав цїсареви звіт з переговорів.

Наради австрийского правительства з угорским в справі військової реформи ще не скінчені, будуть наново підняті по повороті цїсаря. — О год. 2. по пол. переговорював ґр. Куен з бар. Бінертом. По полудни о год. 5. повернув разом з мінїстром судівництва, Шекелїєм до Пешту.

Абазия (ТКБ). Мінїстер загр. справ ґр. Еренталь був на снїданю у саского короля Фридриха Августа. Вечером відїхала королївска пара до Дрезна.

Загреб (ТКБ). Вчера помер ту предсїдник сойму Найман.

Сераєво (ТКБ). Нинї буде боснїйский сойм замкнений.

Відень (ТКБ) Мінїстер просьвіти надав право прилюдности І і II. клясї приват. жен. реальної ґімназиї СС. Уршулянок в Коломиї, а також І—III. кл. прив. жен. лїцея СС. Уршулянок в Станїславові на р. 1910/11.

Триєст. (ТКБ). Клюби італїйский і словіньский в істрийскім соймі затвердили угоду заключену недавно обосторонними мужами довіря у Віднї.

Петербург. Пет. Аґенция доносить з Харбіна: Російский консуль вніс протест проти реґуляміну, установленого китайскими властями який в супереч договорови з 1881. р. признає згідними з законом лише ті кредитові справи межи Китайцями а заграничними горожанами, котрі приняли китайскі власти.

Токіо (ТКБ) Онодїшний пожар обгорнув 10 клм. простору. Згоріло **6.676** домів, 9 сьвятинь, 2 фабрики і склади пожарної сторожи. Згинуло много жовнїрів і пожарників, які ратували женщини. Межи погорільцями є 133 ранених, а 4 трупи. Власти заняли ся несенєм помочи для 400.000 бездомних.

Петербург (ТКБ). Комісия думи для оборони держави приняла предлогу о 14,700.666 карб. на покритє видатків мінїстерства маринарки. Буджетова комісия приняла предлогу о підвисшеню середників для оборони держави на 1911. р., як також о кредитах на скріпленє чорноморскої фльоти.

Париж (ТКБ). Зачувати, що в рахунковім департаментї мінїстерства заграничних справ викрито досить значні неправильности. Начальник сего уряду стане нинї перед збором начальників, в цїли удїленя вияснень.

Всячина.

— **Против ширеня зіпсутя.** З Бродів доносять до „Now. Ref.“, що з тамошної ґімназиї прогнано 4 учеників з низших кляс у яких найдено картки з неморальними видами.

— **Бойкот переписи населеня.** Перед кількома днями відбувала ся перепись населеня в Анґлії. Льондоньскі суфражистки, озлоблені на правительство, застрайкували. Щоби переписні комісиї не могли їх списати, вийшли з домів і цїлими днями волочили ся по містї, а ночували на оболонях за містом, або на спортових майданах. Дивачки!

— **Доля артистів-співаків.** Коли кому поводить ся добре, не думає він про будучність. Га по що єму думати, коли він має майно, скаже дехто. Однак майно є дуже непевне. Артист-співак є тодї найбогатший, коли не стратив свого голосу. І тодї він звичайно буяє по могутних филях слави і навіть не подумає, що се колись скінчить ся. Не подумає і гине потім у крайній нуждї і забутю. Ось онодї помер в Живцї, як доносять польскі часописи, славний польский артист-співак Л. Борковский, що виступав на нїмецких і польских сценах, і тїшив ся гарним поводженєм та в старости лїт жив в убожестві і не лишив навіть гроший на похорон.

— **Синдикат дневникарів у Празї.** Так називає ся стоваришенє, котре в минулу суботу відбуло в Празї перші установні збори. Утворенє сего стоваришеня є важним кроком в орґанїзациї ческого дневникарства в Празї. Члени редакций всїх ческих дневників в Празї утворили синдикат, в цїли зорґанїзованої і спільної оборони і потреб дневникарів. Побіч практичних цїлий має се нове стоваришенє ще стерегти достоїньства дневникарского стану і подбати щоби преса не була нїким понижена і надуживана.

До видїлу вибрано дневникарів з ріжних часописий. Між иншими війшли пп.: Душек, Вейвара, Лянґштайн, др. Кошек і Бенда. При заложеню сего стоваришеня дуже богато потрудив ся посол Крамарж. Вся ческа преса на провінциї приняла дуже прихильно заложенє сего нового товариства.

— **Артистичний дарунок.** Померший недавно в Парижи ґр. Камондо, записав свою збірку штуки для Люврy під услівєм, що заряд музею прийме їх в цїлости, в противнім випадку збірка має припасти для „Petit Palais“, котрий є власностию міста а не держави. Цїнну вартість мають в них передовсїм богаті бронзи з доби ренесансу і твори штуки з XVIII. віка. Крім сего є в них цїлий ряд цїнних образів сучасних малярів, дорогі перскі тканини і твори японьскої штуки. Жертводавець, ґр. Ісаак де Камондо, що походить з Румунії, був одною з дуже впливових і знаних личностий з банкирских кругів Парижа. Збірка єго звернула загальну увагу і подивляли єї на виставі ретроспективної штуки в Парижи в 1900. р. Найцїннїйшою окрасою сеї збірки має бути годинник, твір Фальконнета, при-

держуваний трема ґрациями, за який жертвовано єму міліон франків з Америки. Щоби задержати єго в своїй збірці, Камондо визначив на него ціну два міліони, а та ціна зменшила охоту купців. Камондо належав до заряду кількох фінансових інституций. Титул ґрафа одержав від італійского короля.

— **Боротьба проти безсоромности на Уграх.** В Будапешті конфіскує поліция всї безсоромні часописи, письма і книжки. Бурмистр міста заявив, що такий наказ вийшов з міністерства справ внутрішних. Торговельників, видавців, книгарників всїх таких неморальних книжок увязнюють і карають строго. Онодї вигнав суд за се на 10 літ з Будапешту книгаря Фрайнда. Великого розголосу наробило суспендоване високого державного урядника Лєнера за се, що розпоповсюднював такі безсоромні книжки.

— **Скаменїлий труп.** В Ціллї коло Градця викопали онодї трупа в 1890 роцї помершого в 89. роцї житя п. Евленштайна. На превелике зачудоване показало ся, що труп, хоч нїхто єго не консервував, скаменїв. Навіть біле волосє і гарна борода помершого добре законсервували ся. Стало ся се завдяки верствам вапняка, в яких викопано гріб.

— **Хороба Каруза.** Звісний співак Карузо не буде виступати в сїм сезонї, бо хорує на горло. Мимо сеї хороби виглядає добре і в останнім часї зумів ще весело забавити своїх товаришів сьмішним спародиованєм опери „Ariane et Barbe-bleu“, яку виставлено в останних днях в Новім Йорку.

— **52-міліоновий довг.** Син богатого промисловця Август Тиссен зробив в Берлїнї 52 міліони марків довгу. Домаганя вірителїв розпочинають ся від 5·45 марок до чим раз висшого степеня. Фірма Тиссен і спілка не узнає домагань добре удокументованих. Доси узнано із зголошених 52 і пів міліонів марок лише 3·45 міліонів.

— **З воздухоплавства.** Військова комісия у Вінер-Найштадт приняла на власність армії моноплян Етріха, який відповів всїм услівям поставленим комісиєю. Найважнїйше услівє виповнив перед кількома днями, коли керманич Ільнер уносив ся у воздусї з другою особою більше як дві години без перерви. Ходило єще о виповнене другого услівя, поставленого військовою управою, а полягаючого на тім, що в протягу одної години моноплян має бути розібраний, а в протягу слїдуючих двох годин цїлком зложений і готовий до лету. Отже і се услівє виповнено в неожиданий спосіб, бо моноплян Етріха розібрано в протягу 8 мінут, а зложено в протягу 30 мінут, по чім Ільнер сейчас виконав лет. Супроти сего військова комісия набула моноплян Етріха для армії.

Як доносять з Парижа, воздухоплавець Вендрін виконав в недїлю незвичайний лет, а іменно перелетїв 500 кільометрів протягом 4 годин. Взніс ся у воздух на полях під Ілі-лє Молїно в недїлю о год. 6. м. 11 рано, а коли летїв коло Етамп здовж зелїзницї до Океану, заскочила єго така густа мрака, що не міг добачити шляху. Вендрін взніс ся на висоту 2.000 метрів і летїв дальше з можливо найбільшою скоростию. Західний вітер зігнав єго з властивої дороги і Вендрін висїв о год. 9. мін. 2 коло Мулїн, перелетївши 340 кільометрів в двох годинах 51 мінутах. Позаяк полетїв в бік о 100 кільометрів від властивої дороги Париж-По, постановив відвідати свою родину в Ґісієр. — Пустив ся в дальшу дорогу і перелетїв 132 кільометри в годинї і 5 мінутах, висїдаючи щасливо в Ґісієр.

— **Великаньске закупно землї.** Капіталїсти в Канадї, в Зєдин. Державах півн. Америки закупили в провінциї „Britisch Columbia“ 900.000 акрів землї (360.000 гектарів) за суму коло 5 міліонів долярів. Ґрунти ті є дуже урожайні і будуть в невдовзї получені з осередками торговлї і промислу зелїзницею „Grand Trunk Pacific“. Купцї наміряють відпродувати ґрунти поселенцям, а особливо еміґрантам із Зєдин. Держав.

— **Заплата за умову працю в Анґлії.** Анґлієць Мумби подає в своїй книжцї „Про книгарску торговлю в Анґлії“ цікаві замітки про заплату за умову працю в Анґлії. Коли в р. 1590 Едмунд Спенсер видав перші свої три книги „Fairie Aucen“ і присьвятив королевій Елисаветї, одержав за се на дожизненість річну платню 1000 К. Коли зважить ся грошеву вартість в тих часах, то се справдї дуже значна сума. Та противно було зі Шекспіром. Як заявляють єго біоґрафи, він не мав зі своїх драм анї одного шелїнґа. Історик Джен Стов одержав за свою велику працю „Survey of London“ лише 60 К і 40 авторских примірників. Крім сего позволив єму король „звертати ся до ближних з просьбою о милосердний даток“. Щирійшим показав ся вже Яков I. і визначив для Бен Жонсона річну платню 1.300 К. Мільтон одержав за перші три виданя свого „Утраченого раю“ лише 100 К за кожду книжку. У XVIII. віцї платня за умову, лїтературну працю о много підвисшила ся і була далеко більша, як в инших краях Европи. Аддісон одержав від видавця за одну зі своїх комедий 1000 К. Перше виданє протягом одного тижня вичерпане і принесло Свіфтови 4.000 К. Попе одержав від свого видавця за переклад „Ілїяди“ і „Одисеї“ 27.000 К. Книгарня заплатила Сам. Жонсонови за анґлїйский словар 33.000 К. Роберт Бурнс одержав за перше виданє своїх поезий лише 410 К, а вже за друге виданє 20.000 К. У XX. в. нагороди за лїтературні працї підвисшили ся ще більше. Анґлїйскі теперішні письменники побирають за свої твори найбільші суми в цїлім сьвітї. Одно слово Кіплїнґа має вартість фунт штерлїнґів. В р. 1856 одержав Маколяй від фірми Лонґман за четвертий і пятий том своєї „Історії Анґлії“ чек на 400.000 К. Бульвер одержав в р. 1853 за право десятилїтного видаваня своїх творів 350.000 К. Повість Колїнса „No Name“ оцїнено на 60.000 К Рускінови, що був власним накладником приносили річно єго твори до 80.000 К. Ґ. Елїот за свою повість „Romola“ одержала 200 000 К.

— **Фармацевтичні студиї у Франциї і Анґлії.** Париска висша школа фармацевтична уложила спис тих аптикарів, котрим покликана комісия наукових поваг на полї природописних наук надала право приниманя аптикарских аспірантів (учеників) на науку.

Аптикарский закон анґлїйский з року 1908 признав „Phaemaceutical Society“ право видаваня постанов в справі фармацевтичних студий і роздїлюваня головного іспиту на дві части. По звичаю, майже загально обовязуючім в Анґлії, час науки триває три роки, а кандидат, котрий хоче посьвятити ся тій науцї, мусить насамперед зложити іспит з мови анґлїйскої, латиньскої і одної з чужих живучих мов, а до сего з аритметики, ґеометриї і альґебри. По скінченю сеї практики і 21. року житя може кандидат приготовити ся до так званого „minor“ іспиту, який складає ся з практичної фармациї, ботанїки, „materia medica“, хемії, основ фізики, мікроґрафії і законів нормуючих продаж отруй. По зложеню сего іспиту кандидат одержує титул „Chemist and Druggist“ і є управнений до продажи отруй і приладжуваня рецепт. Крім сего є т. зв. „major“ іспит, який дає право до титулу „Pharmaceutical Chemist“. Крім сего порядку студий є ще шістьмісячні курси, управняючі своїх абсольвентів до продаваня готових артикулів по аптиках.

— **Страшна недуга.** Перед кількома днями привезено до Шпиталя в Перемишлї з Олешиць 22-лїтну служницю Катерину Оказму, навіщену страшною і незвичайною нервовою недугою. Недуга ся полягає в тім, що дївчина дізнає найперше сильного болю голови, а опісля попадає в стан напів непритомний, в часї котрого починає, як пес гавкати, ходить на руках і ногах, виє і взагалї поводить ся як пес. Цікаве се, що в часї таких нападів не помагають нїякі просьби, чи упімненя, лише такий розказ, який дає ся псови. Коли приміром прикаже ся їй „варувати“ коло дверий, сидить терпеливо і чекає як пес. Напади тревають довго, звичайно 2 до 3 днїв і нї на хвильку не уступають. Коли їй принесуть поживу, кидає ся наче пес: воду хлепче, мясо з костий гризе, гарчить і спить скулена в клубку на земли, як пес. Коли той напад мине, є умучена, але сьвідома свого стану, що є для бідної дївчини ще найгірше. Лїкарі досліджують сю дивну хоробу і склясифікували єї як „психозу“ на нервовім тлї, рід гістериї, а прості люди уважають єї навіщеною чортом.

Оповіщенє.

Звичайні загальні збори Повітового Товариства кредит. стов. зар. з обм. пор. **у Львові** відбудуть ся дня **5. мая** с. р. о год. 12. в полудне в льокали Товариства з таким порядком.

1. Відчитанє протоколу з послїдних заг. зборів.
2. Білянс за рік 1910.
3. Звіт контрольної комісиї.
4. Уділенє абсолюториї управі.
5. Зміна статута §§. 5. 36. 37.
6. Вибір двох членів Ради на місце уступаючих.
7. Вибір комісиї ревізийної.
8. Внесеня та інтерпеляциї.

Білянс стоваришеня виложений в льокали Товариства до перегляду в годинах урядових.

Повітове Товариство Кредитове,
стоваришенє зареєстроване з обм. порукою
у Львові.

до
АМЕРИКИ КАНАДИ

найлїпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецка **99**.

Цїна переправи кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТІВ В ТРИЄСТЇ:

Ультонія, дня 11. цьвітня.

Саксонія, дня 18. цьвітня.

Паннонія, дня 2. мая.

З ЛЇВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавійші пароходи на сьвітї:

Люзітанія, дня: 8|4, 29|4, 20|5, 10|6, 8|7 1911.

Мавританія: дня 22|4, 13|5, 3|6, 24|6, 22|7 1911. 122(33—?)

Асекуруйте своє майно від огню

в „Днїстрі“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиницї то добробит цїлого народу.

Кождий Русин повинен асекуровати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекурацийного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя **селяньских будинків.**

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний **чистий зиск** своїм членам; на рік 1911 виносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцїнює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісиї запрошує все двох господарів на оцїнителїв.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги **руским школам і бурсам**, де виховують ся селяньскі дїти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всїх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Днїстер“.

Власні фонди „Днїстра“ виносять з кінцем 1910 року 3,052.250 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на житє у всїх догідних комбінациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цїнні папери і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „Днїстра“: Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Основи перспективи з 95 рисунками долученими до тексту, укладу *Михайла Коця*, накладом Р. Т. П. Сей підручник є потрібний для всїх, що учать ся рисувати і малювати з природи. Набути можна по цїнї за брош. 2 К 10 с а за опр. 2 К 40 с, в книгарни Тов-а ім. Шевченка і в Р. Тов. Пед. а також у автора у Львові, ул, Солодова 1.

Ол. Барвіньский, Історичний огляд заснови Народного Дому у Львові (наоснові жерел). — Цїна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних десятилїть XIX віку. — Цїна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listy Edw. Gniewosza, szefa sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Цїна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Нїщиньского Байди). Ч. I і II. — Цїна 4 К 40 с.

Метаморфози Овидия, переклад Сердешного. — Цїна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Цїна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Кулїш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.
„ Княгиня „ 30.

Можна дістати через адмінїстрацию „Руслана“ або в книгарнї Н. Тов. ім. Шевченка.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новеля. — 50 с.

Иов, переспів П. Ратая. — 1 К.

I. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герої“ і їх кертична робота. (Дві відповіди клеветникам Шевченка). Львів 1910. мал. 8⁰ ст. 16. — Цїна 10 с.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзї 1250 р. Історично-критична аналїза. Львів 1901. 16⁰ ст. 18. — Цїна 10 сот.

Прешбурский зїзд в справі спадщини по Бабенберґах. (Причинок до історії великого австрийского безкоролївя). Львів 1903. 8⁰ ст. 27.— Цїна 30 с.

Жиґимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руский. Історична моноґрафія. Жовква 1905 8⁰ ст. XIV+170. -- Цїна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8⁰ ст. 28. — Цїна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza а історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересї історичної правди). Львів 1906. мала 8⁰ ст. 41. — Цїна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і материяли до історії України-Руси. I. Жовква 1908 мал. 8⁰ ст. 170. — Цїна 2 К.

Історичні причинки і т. д. II. Львів 1909 мал. 8⁰ ст. X+94. — Цїна 1 К 50 с.

Історичний розвій імени україньско-руского народу. Львів 1909, мал. 8⁰ ст. 41. — Цїна 40 с.

Дістати можна в книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	**8·55**	**1·30**	5·45	50·10
Кракова	7·27	10·10	1·15 Б	**8·40**	**30·2**
Тарнова	—	—	1·05	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10·30
Черновець	8·05	—	**2·05**	5·53	9·30
Черновець	—	—	—	**6·35**	**12.20**
Станиславова	5·45	—	—	—	—
Коломиї.	—	10.21	—	—	—
Ходорова	5·15 Г				
Стрия	7·28	11·45	4·25	**7·41**	11·02
Самбора	8·00	9·58	2·00	—	9·00
Рави рускої	7·32	12·00	—	8·00	—
Яворова	8·15	—	5·00	—	—
Підгаєць	—	11·15	—	—	
Винник		—			12·10
Янова	8·15	1·10 К	5·00	9·26 К	10·07К
Любіня	8·00	9·38	2·00	9·00	11·40Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7·01	11·40	**2·00**	5·17	10·13
Бродів	7·01	—	**2·00**	5·17	10·12
Підгаєць	—	10·54	—	9·44	—
Винник	7·26	—	—	6·29	11.55А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10·33	—	9·28	—
Винник	7·10		—	6·13	11·39А

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·55	**8·25**	**3·15**	**6·55**	11.15
Кракова	6·04	8.40	3·55	7·45	**12·40**
Кракова	—	—	**2·45**	6·04	—
Мшани	—	—	3·30	5·41	—
Підволочиск	6·20	10·40	**2·16**	8·10	11.10
Черновець	6·10	9·35	—	—	10·35
Черновець	—	**9·10**	**2·23**	—	**2·59**
Станиславова	—	—	2·52	—	—
Коломиї	—	—	—	5·59	—
Ходорова	—	—	—	8·23 В	—
Стрия	7·30	10·15	1·45	6·50	11·25
Самбора	6·00	9·05	3·40	—	10·40
Рави рускої	7·34		2·30	7·10	—
Яворова	8·20		—	6·30	
Брухович	6·13	7·34		7·10	
Підгаєць	5·58			6·16	
З Підзамча о:					11·32
Підволочиск	6·35	11·00	**2·31**	8·33	—
Бродів	6·35	11·00	**2·31**	8·33	—
Підгаєць	6·12		—	6·30	11·35А
Винник			**1·30**		
З Личакова до:					
Підгаєць	6·31			6·50	
Винник			1·49		10·54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в недїлї.

А = лише в середи і суботи. — В = в день перед кождою недїлею і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій недїлї і сьвят обох обрядів

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL